

AKTUALITY

INTERNETOVÝ ZPRAVODAJ

SPOLEČNOSTI PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO

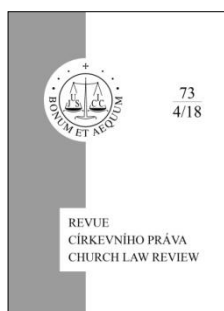
PRAHA – BRNO – OLOMOUC

č. 9/2018/2

9. ročník

14. září 2018

Změněná finanční situace Revue církevního práva

Dne 28. června 2018 jsme obdrželi od kanceláře podvýboru Konference katolických biskupů Spojených států amerických pro pomoc církvi ve střední a východní Evropě e-mailovou zprávu o zamítnutí žádosti o obvyklou finanční podporu Revue církevního práva na rok 2019. Šlo o naši žádost z ledna 2018, podpořenou arcibiskupem pražským.

Po tomto rozhodnutí, které bylo pro nás překvapením a které jsme neočekávali, jsme vešli ve styk s pracovníky shora uvedené kanceláře. Bylo nám vysvětleno, že podpora je v současné době chápána jako dočasná pomoc na počátku činnosti podporované instituce; od té se očekává postupné finanční osamostatnění. Obdrželi jsme informaci, že můžeme podat novou žádost, která bude projednána na podzim letošního roku. Dne 10. srpna 2018 jsme tuto novou žádost, opět podpořenou pražským arcibiskupem, odeslali.

Z dalších jednání vyplývá, že s dlouhodobou pomocí již napříště počítat nemůžeme. Proto se obracíme na čtenáře Revue církevního práva a na členy Společnosti pro církevní právo s naléhavou žádostí o zvýšení dosavadní finanční podpory našemu časopisu, případně také o vyšší dary.

Jsme si vědomi, že pro mnohé členy Společnosti pro církevní právo je dosavadní základní členský příspěvek ve výši 400 Kč nebo 15 € (v případě důchodců a některých studentů 200 Kč nebo 7,50 €) maximální částka, kterou od nich můžeme spravedlivě požadovat. Proto nebudeme členský příspěvek zvyšovat.

*P. Jiří Rajmund Tretera OP, předseda
Záboj Horák, místopředseda*

Zpráva o úspěšném průběhu 24. ročníku konference Církev a stát

Ve čtvrtek 13. září 2018 se krátce po deváté hodině začala scházet v zasedacím sále děkanátu Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně početná skupina účastníků z celé České republiky i ze Slovenska, těšících se na tradiční konferenci z oblasti konfesního práva zvanou *Církev a stát*, v pořadí již dvacátou čtvrtou, tentokrát zasvěcenou tématu *Náboženství a vězeňství*. Všem, kdo přišli zblízka i přijeli zdáli, vysokoškolským učitelům i studentům, jakož i zástupcům církevní i světské veřejnosti, přišlo vhod, že mají možnost si vyměnit své pracovní a studijní zkušenosti, i seznámit se blíže s předním zástupcem vězeňského kaplanství.

Úderem půl desáté zahájila konferenci JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D., z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a garantka oboru církevního práva, vyučovaného na této fakultě, soudkyně Ústavního soudu. Pozdravila všechny přítomné jménem svým i jménem akademických pracovníků, kteří se obvykle naší konferenci plně nebo aspoň zčásti účastní. Jsou to paní děkanka doc. JUDr. Markéta Selucká, Ph.D., doc. JUDr. Jan Svatoň, CSc., vedoucí Katedry ústavního práva a politologie, která je hlavním pořadatelem konference, a doc. JUDr. Pavel Molek, Ph.D., LL.M. (Católica), z Masarykovy univerzity v Brně a Katolické univerzity v Lisabonu. Z vážných důvodů tentokrát nemohli přijít, ale přáli naší konferenci úspěšný a zdárný průběh. S potěšením jsme se však s panem doc. Molkem setkali již v předvečer konference, při přípravné schůzce jejích organizátorů.

První příspěvek z prvního bloku konference přednesl P. prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera OP, z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, který nejprve účastníky pozdravil jménem Společnosti pro církevní právo, spolupořadatele konference. Zdůraznil, že všechny tři její místní skupiny, brněnská, olomoucká a pražská, jsou na konferenci zastoupeny větším počtem účastníků, a že přítomni jsou i někteří její slovenští členové.

Ve svém vlastním příspěvku *Vězeňské kaplanství jako služba církve veřejnosti – teoretický úvod* zdůraznil, že téma *Náboženství a vězeňství* tvoří samostatnou kapitolu ve vědě konfesního práva. Zabývá se ochranou a realizací individuální a kolektivní náboženské svobody ve vězeních a podobných zařízeních. Rozebral podrobněji vězeňské kaplanství jako součást kategoriální pastorace, pojmu zavedeného v poslední době, tj. působení náboženských společenství navenek, ve světských strukturách. Zdůraznil, že ve všech odvětvích vnější kategoriální pastorace jde o službu přítomnosti a nasloucháním všem, kdo o to mají zájem.

Následoval příspěvek JUDr. Kateřiny Šimáčkové, Ph.D., na téma *Lidská důstojnost a trest odnětí svobody*. Přednášející se soustředila na širší souvislosti tématu konference, a sice na otázku zacházení s vězni a zachování jejich lidské důstojnosti. O vězeňském kaplanství a otázkách náboženské svobody ve vězeních se zmínila spíše okrajově.

První blok uzavřel hlavní kaplan Vězeňské služby České republiky Ing. Bc. Pavel Kočnar svým projevem *Duchovní služba vězeňských kaplanů a dobrovolníků jako součást systému Vězeňské služby ČR*. Připomněl 20. výročí zřízení této služby a rozebral dopodrobna její principy. V současné době působí 48 kaplanů a kaplanek z 11 náboženských společenství, z toho 21 z katolické církve a 7 z Českobratrské církve evangelické, a to ve 34 věznicích a obdobných zařízeních v České republice; pouze jedna věznice je zatím ještě neobsazena. Kromě kaplanů působí v duchovní péči ve věznicích ještě kolem 230 dobrovolníků, z větší

části ze zapsaného spolku Vězeňská duchovenská péče; poměrně značný počet je z Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi.

Po krátké diskusi a pauze zahájil druhý blok příspěvků doc. JUDr. ICLic. Záboj Horák, Ph.D., LL.M., z Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Ve svém příspěvku *Duchovní péče ve věznici Vídeň-Josefstadt* vyšel ze svých zkušeností získaných při své loňské tříměsíční vědecké stáži v rakouském hlavním městě i z bohaté literatury a nejnovějších údajů.

Poslední příspěvek v dopolední části přednesl Mgr. Jan Beránek, prezenční doktorand na Katedře právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy, a to na téma *Pastorační péče během Norimberského procesu*. S velikou znalostí věci seznámil přítomné s výsledky svého bádání, které má v českém i světovém měřítku unikátní ráz. Věnuje se specifické části prvního procesu s válečnými zločinci v Norimberku, jakou byla dodatečně zřízená vězeňská duchovní péče, kterou poskytovali dva američtí kaplani, katolický kněz Sixtus O'Connor a luterský pastor Henry Gerecke. Vyslechnutí tohoto příspěvku nám umožnilo pochopit, co vše vězeňští kaplani dělají a jak je jejich přítomnost ve vězeních nutná.

Po obědové pauze jsme v rámci třetího bloku vyslechli dva další příspěvky. JUDr. Martin Gregor, prezenční doktorand na Katedře římského práva, kanonického a církevního práva Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, hovořil na téma *Ochrana náboženské slobody vo väznicach z pohľadu Európskeho súdu pre ľudské práva*. Představil více než deset judikátů tohoto soudu týkajících se dodržování principů náboženské svobody ve vězeních většiny evropských zemí.

Poslední referát přednesl JUDr. Adam Csukás, prezenční doktorand na Katedře právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy, a to na téma *Duchovní a Ústavní soud: autonomie náboženských společenství v ohrožení?* Na otázku odpověděl kladně, na podkladě podrobného rozboru nálezu Ústavního soudu ve věci stěžovatelky MUDr. Mgr. M. O., Ph.D., bývalé pastorační asistentky Arcibiskupství pražského a nemocniční kaplanky. Věnoval se všem stupňům procesu a dospěl k závěru, že podle jeho názoru je uvedený náleze Ústavního soudu v rozporu s Listinou základních práv i dosavadní judikaturou tohoto soudu (např. se světoznámým procesem Duda, Dudová, vedeným až po ESLP). Na výsledek nového kola soudního řízení si ovšem ještě nějakou dobu nutno počkat. Příspěvek byl vzhledem ke své vysoké aktuálnosti i k úzké souvislosti s kategoriální pastorační nemocničních a vězeňských kaplanů s nadšením přivítán.

Názor posledního řečníka byl v následné diskusi potvrzen všemi diskutujícími, mezi nimiž vystoupili ThLic. ICLic. Mgr. Monika Menke, Th.D., a P. doc. lic. Damián Němec, dr, OP, oba vyučující církevního a konfesního práva na několika fakultách Univerzity Palackého v Olomouci, ThDr. ICLic. Jiří Koniček, předseda Moravsko-slezské křesťanské akademie, JUDr. Michal Lamparter, doc. Záboj Horák a prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera. Z diskuse vplynulo memento, aby reprezentanti náboženských společenství byli napříště maximálně opatrní při jmenovacím řízení do služebního poměru. Zejména by měli pečovat o to, aby ustanovení základního dokumentu byla zapracována také do jejich vlastní legislativy, v případě katolické církve do partikulárního církevního práva jednotlivých diecézí.

Konferenci bylo přítomno asi 30 účastníků z českých zemí a ze Slovenska. Uzavřel ji po patnácté hodině, tedy řádně podle časového plánu, její moderátor a hlavní organizátor Ing. Mgr. Jaroslav Benák, Ph.D., z Katedry ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, za jehož skvělé vedení konference mu patří náš dík.

Ze 24. konference Církev a stát. Zleva Monika Menke, Damián Němec, Jiří Koníček, Michal Lamparter a Pavel Kočnar.

Foto Záboj Horák

Pozvánka na konferenci Nejmenší z nás 2018

Sedmý ročník konference *Nejmenší z nás: Právní ochrana osob před narozením* se uskuteční 18. října 2018 v Brně. Srdečně doporučujeme [konferenci](#) všem členům a příznivcům naší Společnosti.

Dny evropského dědictví

Ve městech a obcích po celé Evropě se každoročně v měsíci září konají Dny evropského dědictví (European Heritage Days/EHD), jejichž cílem je zpřístupnit stavební a další kulturní památky, z nichž některé nejsou běžně přístupné veřejnosti. V České republice se do této akce tradičně zapojuje jistý počet vlastníků církevních památek, především farnosti, sbory a řeholní komunity. Dny evropského dědictví jsou podobnou akcí jako tradiční Noc kostelů v českých zemích i v zahraničí, o níž pravidelně informujeme, např. v Aktualitách č. 6/2018/2.

V rámci Dnů evropského dědictví se konají mnohé doprovodné kulturní akce, jako jsou koncerty duchovní hudby, výstavy fotografií nebo komentované prohlídky kostelů. Často jsou duchovním obohacením i pro místní farnosti a sbory. V letošním roce se v rámci Dnů evropského dědictví bylo možno seznámit s několika památkami, o něž pečují členové a příznivci Společnosti pro církevní právo. Jednou z nich je děkanský kostel Všech svatých ve Stříbře, který spravuje arciděkan Mgr. Jiří Hájek, jinou je dominikánský klášter a kostel Nanebevzetí Panny Marie v Uherském Brodě, který je v péči P. RNDr. Jana Rajlichy OP.

Členům i příznivcům Společnosti pro církevní právo velmi doporučujeme účast na této akci v příštích letech.

Ještě vzpomínka na 19. sympozium kanonického práva ve Spišské Kapitule

O průběhu letošního sympozia kanonického práva, které se konalo ve dnech 28. až 30. srpna 2018, jsme podali podrobnou zprávu v předcházejících Aktualitách č. 9/2018/1. Jako malou vzpomínku na krásné společenství přikládáme ještě tento snímek.

Z garden party ve středu 29. srpna 2018. Zprava Mgr. Igor Dlugosch, prof. Ján Duda, ICLic. František Šútor, prof. Alessandro Fadda, doc. Záboj Horák.

Foto Ján Kuboš

Z nové literatury

Adiuro te I, Exorcista a jeho asistenti, Studijní texty o službě exorcismu, sv. 1, Akademie kanonického práva ve spolupráci s česko-slovenskou sekci Mezinárodní asociace exorcistů, Brno, 2017, 154 s., ISBN 978-80-906945-1-4.

Adiuro te II, Ježíšova uzdravující moc, bludné nauky a praktiky, Studijní texty o službě exorcismu, sv. 2, Akademie kanonického práva ve spolupráci s česko-slovenskou sekci Mezinárodní asociace exorcistů, Brno, 2018, 98 s., ISBN 978-80-906945-4-5.

FRANTIŠEK, papež, *Gaudete et exultate*, Radujte se a jásejte, Apoštolská exhortace o povolání ke svatosti v současném světě, Paulínky, Praha, 2018, 95 s., ISBN 978-80-7450-302-3.

SCHELLE, Karel, TAUCHEN, Jaromír (eds.), *Encyklopedie českých právních dějin*, XII. svazek: Sa – Smlouva ná, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2018, 825 s., ISBN 978-80-7380-722-1,

z obsahu:

- HRDINA, Antonín Ignác, *Smlouva o solní pokladně (1630)*, s. 660,
HRDINA, Antonín Ignác, *Smlouva se Svatým stolcem – neratifikovaná (2002)*, s. 664–666,
HRDINA, Antonín, Ignác, *Sbor konzultorů*, s. 177–178,
SPRATEK, Daniel, *Slezské kostely milosti*, s. 288–289,
STELLNER, František, *Smlouva altranstädtská (1707)*, s. 649,
STELLNER, František, *Smlouva kutnohorská (1485)*, s. 653–655.

Časopisy

Ius et iustitia XVIII, Acta XVIII Symposii iuris canonici anni 2016, Slovenská spoločnosť kánonického práva, Spišské Podhradie, 2016, ISBN 978-80-89701-22-3,

z obsahu:

- ADAM, Miroslav Konštanc, *Skrátený proces manželskej nulity pred biskupom*, s. 77–97,
ADAM, Miroslav Konštanc, *Základné princípy revízie procesov manželskej nulity*, s. 35–54,
ERLEBACH, Grzegorz, *Niektoré aplikačné aspekty riadneho procesu podľa motu proprio Mitis Iudex*, s. 177–198,
MALECHA, Paweł, *Zodpovednosť diecézneho biskupa v súdnom manželskom procese po vyhlásení motu propria pápeža Františka Mitis Iudex*, s. 127–151,
OLIVER, Robert, *Legislatívne a inštitucionálne nástroje Svätej stolice na ochranu mladistvých*, s. 285–292,
OLIVER, Robert, *Odporúčania Pápežskej komisie na ochranu mladistvých miestnym cirkvám*, s. 301–307,
ORLITA, Karel, *Zodpovedný prístup obhájce svazku v súčasnom manželskom procese*, s. 371–391.

Periodikum Aktuality – Internetový zpravodaj Spoločnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc vydává a elektronickou poštou rozesílá Společnost pro církevní právo, Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Redaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP. Redakční rada: Zábaj Horák, Adam Csukás, Jan Beránek. Úprava fotografií: Antonín Krč. E-mail: spcp@prf.cuni.cz. Starší čísla online: <http://spcp.prf.cuni.cz/aktuality>.

Aktuality vycházejí dvakrát měsíčně. ISSN 2336-5595.